

CD ✓

Prezent

(Ulomak stripa iz časopisa Zvrk)

Što ti se sviđa u tome stripu? Jesi li se ti kada preplašio/preplašila maškara?

U kojemu se glagolskom vremenu zbiva radnja stripa?

Promotri:

Što li samo **viće**?
 Moje ime **doziva**?
 Moram pobjeći dok **sam** još živa.

Kako mu zgodno maska **stoji**.
 Možda te se i on **boji**?
 Bježim brzo preko **plota**.

Likovi izgovaraju rečenice u vremenu zbivanja radnje. To je u stripu sadašnjost. Glagoli u tim rečenicama u sadašnjem su vremenu.

Prezent je sadašnje glagolsko vrijeme.

Kako se tvori prezent?

moram, 1. l. jd. *boji se*, 3. l. jd.

Prezent se tvori nastavcima:

JEDNINA

1. l.	<i>moram</i>	<i>stanem</i>	<i>bježim</i>	<i>čujem</i>
2. l.	<i>moraš</i>	<i>staneš</i>	<i>bježiš</i>	<i>čuješ</i>
3. l.	<i>mora</i>	<i>stane</i>	<i>bježi</i>	<i>čuje</i>

MNOŽINA

1. l.	<i>moramo</i>	<i>stanemo</i>	<i>bježimo</i>	<i>čujemo</i>
2. l.	<i>morate</i>	<i>stanete</i>	<i>bježite</i>	<i>čujete</i>
3. l.	<i>moraju</i>	<i>stanu</i>	<i>bježe</i>	<i>čuju</i>

Glagoli *htjeti* i *moći* u 1. l. jd. imaju nastavak *-u*: *hoću*, *mogu*.

Promjena glagola po licima naziva se **sprezanje ili konjugacija**.

Kojim je nastavcima tvoren prezent u sljedećim primjerima:

vikati – *vičem*, *vičeš*, *viče* ... *vući* – *vučem*, *vučeš*, *vuče* ...

Kako glasi prezent 3. l. mn. tih glagola?

vikati → *vik* + *-jem* → *vičem* (oni *viču*)

kretati → *kret* + *-jem* → *krećem* (oni *kreću*)

pisati → *pis* + *-jem* → *pišem* (oni *pišu*)

JOTACIJA

nepčani suglasnik + *j* → nepčani suglasnik

k, t, s + *j* → *č, ć, š* ...

vući (oni *vuku*) → *vuk* + *-em* → *vučem*

tući (oni *tuku*) → *tuk* + *-em* → *tučem*

moći (oni *mogu*) → (osim 1. l.) *mog* + *-eš* → *možeš*

PALATALIZACIJA

k, g, h + *e* → *č, ž, š*

U prezentu se ispred nastavka *-jem* provodi **jotacija**, a ispred nastavka *-em* **palatalizacija**.

Usporedi glagolske osnove u infinitivu i prezentu:

čuti – *čujem*

stati – *stanem*

Infinitivna i prezentska osnova u nekih se glagola

morati – *moram*

zobati – *zobljem*

glasovno podudara, a u nekih se prezentska

osnova razlikuje od infinitivne.

Usporedi prezente u sljedećim rečenicama.

Dogodilo mi se nešto zanimljivo. Jučer idem u školu, a ... PROŠLOST

– Ivane, što radiš? – Idem u školu. SADAŠNJOST

Maštam: Ustanem ... Helikopterom idem u školu. BUDUĆNOST

Svaki dan idem u školu. SVEVREMENOST

Prezentom možemo izreći:

pravu sadašnjost radnja se vrši istovremeno kada se govori o njoj

prenesenu sadašnjost radnja se vrši u prošlosti, budućnosti ili se ponavlja u svakome vremenu.

Uživimo li se u pripovijedanju u prošle ili buduće radnje, pripovijedati o njima možemo i prezentom. Pripovijedanje je tada življe i uvjerljivije.

 Prezent se tvori od svih glagola po vidu:

nesvršeni glagol: *dozivati – dozivam* svršeni glagol: *dozvati – dozovem.*

Može li se prezentom svršenih glagola izreći prava sadašnjost?

Usporedi:

Boduljko doziva prijatelja.

Boduljko dozove prijatelja.

– sada, kada se govori o tome

– u trenutku govorenja radnja je već završena

Pravu sadašnjost možemo izreći samo prezentom **nesvršenih glagola**.
Prezentom **svršenih glagola** možemo izreći samo **prenesenu sadašnjost**.

 Koji su glagoli u sljedećim rečenicama u prezentu?

Kakva je to šala? Nije šala.

Hoćeš li ovu masku? Neću.

Dobro si me se preplašila!

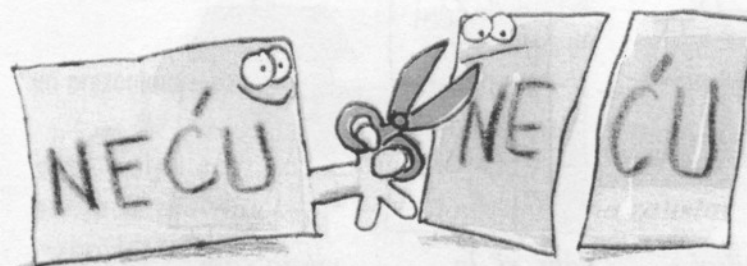
Sam ću je napraviti.

Glagoli **biti** i **htjeti** nazivaju se **pomoćni glagoli** jer pomoću njih tvorimo druge glagolske oblike. Stoga je važno znati njihove oblike.

Prezent pomoćnih glagola

BITI			HTJETI		
nesvršeni		svršeni	nesvršeni		svršeni
naglašeni	nenaglašeni		naglašeni	nenaglašeni	
<i>jesam</i>	<i>nisam</i>	<i>sam</i>	<i>budem</i>	<i>hoću</i>	<i>neću</i>
<i>jesi</i>	<i>nisi</i>	<i>si</i>	<i>budeš</i>	<i>hoćeš</i>	<i>nećeš</i>
<i>jest</i>	<i>nije</i>	<i>je</i>	<i>bude</i>	<i>hoće</i>	<i>neće</i>
<i>jesmo</i>	<i>nismo</i>	<i>smo</i>	<i>budemo</i>	<i>hoćemo</i>	<i>nećemo</i>
<i>jeste</i>	<i>niste</i>	<i>ste</i>	<i>budete</i>	<i>hoćete</i>	<i>nećete</i>
<i>jesu</i>	<i>nisu</i>	<i>su</i>	<i>budu</i>	<i>hoće</i>	<i>neće</i>
jesni	niječni			jesni	niječni

Niječni prezent glagola htjeti može se pisati i rastavljeno:

ne ću, ne ćeš, ne će, ne ćemo, ne ćete, ne će.

Nauči sve oblike prezenta pomoćnih glagola.